

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

ریبای علمی

شماره ۱۰_ فروردین ۱۴۰۱_ سال سوم

آموزش مجازی در همه گیری کووید ۱۹

بسم الله الرحمن الرحيم

ریاضی

سال سوم، شماره ۱۰، فروردین ۱۴۰۱

صاحب امتیاز و سردبیر:
پروانه عسگری

مدیر مسئول:
علیرضا جنیدی مقدم

ویراستار و صفحه آرا:
محمد جوانمیری

نویسندگان این شماره:
مهديه سادات صحاف، رضوی، علی پورلر، امیر محمد چکنی، سارا
رزاق خوشمهر، پروانه عسگری
تماس با ما:

P-asgari@razi.tums.ac.ir
ar-joneidim@student.tums.ac.ir

فهرست

- ۴..... سخن سردبیر
- ۵..... مزایا و معایب آموزش مجازی در دوران کرونا
- ۸..... گزارش یک وبینار آموزشی
- ۱۱..... مروری بر آموزش مجازی
- ۱۳..... آموزش مجازی، تجربه ای نو در سایه کرونا
- ۱۵..... آموزش مجازی؛ چالش ها و فرصت ها
- ۱۷..... سخن پایانی

سخن سردیر

بسمه تعالی

آموزش یکی از مهمترین مؤلفه های دنیای پیشرفته و زندگی بشر است و در رشد و تعالی زندگی فردی و اجتماعی انسان جایگاه ارزشمندی دارد. به علت پاندمی کرونا، آموزش مجازی در مدارس و دانشگاه ها به سرعت رشد کرد و به یک وسیله ی آموزشی تبدیل شده است. لذا در این شماره به آموزش مجازی و مسائل مرتبط با آن پرداخته شده است.

باتشکر

پروانه عسگری

مزایای استفاده از آموزش آنلاین:

● جذب استعداد

در شرایط آموزش آنلاین تعداد دانش آموزان بیشتری جذب فضاهای آموزشی شده و حتی دانش آموزانی که به هر دلیلی از شرایط برابر با سایر دانش آموزان برخوردار نبوده اند؛ در این فضاها قادرند بدون هیچگونه تبعیضی مشغول به تحصیل و یادگیری باشند. در این شرایط علاوه بر حضور دانش آموزان بیشتر، تعداد معلمانی که توانای تدریس در رشته های مختلف را دارا بوده اند، فراتر از محدودیت های مکان و زمانی می توانند اطلاعات ارزشمند خود را در هر ساعت از شبانه روز بدون صرف وقت و هزینه گزاف و رفت و آمدهای زمان بر، در اختیار دانش آموزان قرار دهند. از سویی دیگر آموزش آنلاین فرصتی مناسب برای جذب افراد مستعد به سیستم آموزشی می باشد تا برای اولین بار این حوزه کاری را تجربه نموده و از توانایی های خود استفاده نمایند.

● گسترش مکان آموزشی

گسترش محیط آموزشی به فضای آنلاین و عدم محدودسازی کادر آموزشی و دانش آموزان به یک مکان خاص مانند مدرسه یا آموزشگاه، نقطه قوت آموزش آنلاین است. در این شرایط بدون اینکه کادر آموزش یا دانش آموزان مکلف به حضور در یک مکان خاص باشند، می توانند از منزل خود در این کلاس ها حضور به هم رسانده و به فعالیت علمی مورد نظر خود بپردازند.

● کاهش احتمال تبعیض

مزیت دیگر کلاس های درس مجازی این است که وضعیت اقتصادی، سن و ظاهر افراد در کلاس های آنلاین قابل تشخیص نیست و همه به یک صورت دیده می شوند.

● پویایی و شکوفایی دانش آموزان

بسیاری از موسسات و شرکت های مطرح دنیا، تصمیم به استفاده از سیستم آنلاین و عدم حضور کارکنان در سال آتی گرفته اند. دلیل این امر، پویایی و انعطاف پذیری محیط کاری آنلاین است که به راحتی توانایی مرتبط سازی و هماهنگی بین کارمندان و مدیران را امکان پذیر می نماید. حال در خصوص محیط های آموزشی نیز این مزایا تا حد زیادی قابل مشاهده است. قطعاً هیچ مدرسه ای وجود ندارد که به فکر افزایش امکانات آموزشی آنلاین خود نبوده و از این سیستم آموزشی استفاده ننموده باشد. آموزش آنلاین امکان برنامه ریزی انعطاف پذیر را برای معلم ها و دانش آموزان فراهم آورده و فرصت های یادگیری از راه دور را در هر شرایطی برای هر قشری از دانش آموزان امکان پذیر نموده است.

یادگیری آنلاین می تواند به رشد و شکوفایی استعداد های دانش آموزان کمک نماید. بهترین روش یادگیری در فضاهای آنلاین، ترکیبی از گزینه های مختلف است که در آن دانش آموزان می توانند با سرعت ذهنی خود حرکت کرده و در مورد موضوع مورد نظر به طور مداوم با همکلاسی و معلم های خود ارتباط برقرار نمایند و در این فضای تعاملی رشد و پیشرفت نمایند. محققان بر این باورند که دانش آموزان در محیط یادگیری آنلاین کنترل بیشتری بر روند یادگیری خود دارند.

● تغییر چشم انداز آموزشی

آموزش از راه دور و ایجاد فرصت های یادگیری برای همگان بدون محدودیت زمانی و مکانی مطمئناً یکی از بزرگترین تحولات در تاریخ آموزش مدرن است. قابل توجه است که این تحولات سبب رشد کیفیت آموزش در سطوح مختلف شده است. این افزایش کیفیت آموزش، منعکس کننده همین روحیه است و مبین اهمیت این موضوع است که نهاد های آموزشی باید فرصت های یادگیری و تدریس از راه دور را در نظر بگیرند.

● آسیب های روانی و عاطفی

گوهری سنا انزانی در گفت و گو با ایسنا، متخصص روانشناسی کودک و نوجوان با بیان اینکه هر فرد در طول زندگی نیازمند یادگیری و تحصیل است، با اشاره اظهار کرد: همانطور که به معایب آموزش های مجازی معتقد است که مشکلات بینایی و بدنی دانش آموزان به دنبال استفاده از آموزش های مجازی بیشتر شده، جنبه های عاطفی و حمایتی آن ها کمرنگ شده و آن ها از اجتماع و روابط با همسالان فاصله زیادی گرفته اند؛ به دنبال آن کاهش ارتباط با معلمان باعث افزایش اضطراب و افسردگی در بسیاری از دانش آموزان شده است. همچنین نیاز به ارتباط وسایل خاص و هزینه های بالای اینترنت شاید برای بسیاری از خانواده ها که درگیری و دغدغه مالی دارند تاثیر منفی گذاشته است.

وی همچنین اطلاعات پایین دانش آموزان در مورد استفاده مناسب از اینترنت را دیگر معایب آموزش های آنلاین دانست و گفت: معلمان در زمان آموزش حضوری می دانند که دانش آموزان چه خصوصیتی دارند و طبق آن خصوصیات برای دانش آموزان روند تحصیلی را در پیش می گیرند، اما آموزش های آنلاین آموزش های کلی است و روند خاصی برای افزایش بهره وری تحصیلی دانش آموزان مورد استفاده قرار نمی گیرد.

وی ادامه داد: کاهش حمایت و پشتیبانی دوستان و ارتباطات اجتماعی نیز از معایب دیگر آموزش های مجازی است؛ زیرا با تعاملات محدود موجب ضعیف شدن سیستم ایمنی کودکان می شود. از سوی دیگر با آموزش های مجازی، حمایت همکلاسی ها و یادگیری شناختی دانش آموزان کاهش و اضطراب فردی در آن ها افزایش می یابد. همچنین در این بین کاهش ارتباط با خانواده ها نیز اتفاق می افتد زیرا والدین جایگزین معلمان می شوند و از آنجای که آنها چندان نحوه برخورد با کودکان را در این زمینه نمی دانند، ارتباط عاطفی با فرزندانشان

● حفظ سلامت و امنیت دانش آموزان

کادر آموزش و دانش آموزان با ایجاد یک محیط آموزشی آنلاین در میانه یک بحران بزرگ جهانی، امکان یادگیری از راه دور را در محیطی امن و سالم ایجاد می نماید. بدون استفاده از سیستم آموزش آنلاین، فرایند آموزش در دوران کرونا باید متوقف می گردید. استفاده از این سیستم سبب حفظ سلامت و امنیت دانش آموزان می گردد.

معایب آموزش آنلاین:

اما گاهی در یادگیری آنلاین مضراتی وجود دارد. معلمان برای تدریس آنلاین به ابزار و پشتیبانی مناسب نیاز دارند.

به دلیل شیوع بیماری کرونا، بسیاری از معلم های مجرب و ماهر مجبور شده اند به طور کامل در روش تدریس کلاس های خود تجدید نظر کنند و بسیاری از آن ها هنگام یادگیری تکنیک های جدید، با افزایش استرس و فشار روانی زیادی روبرو بوده اند. لازم است این نکته در نظر گرفته شود که آموزش آنلاین تنها بارگذاری و تحویل محتوا به مخاطبان نیست.

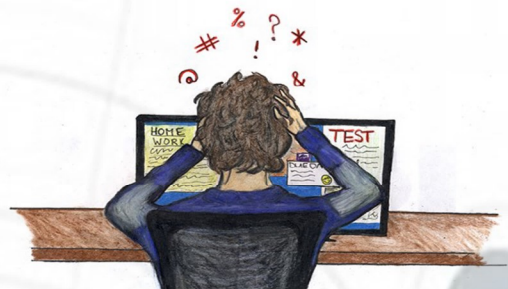
”کارشناسان بر این باورند که قدرت یادگیری آنلاین تنها به محتوای آموزشی مربوط نمی باشد، بلکه بیشتر وابسته به تعامل فعال دانش آموزان با آن محتوا، معلم و یا یکدیگر است“.

● محدودیت تدریس دروس هنری و عملی

اپلیکیشن شاد جوابگوی همه ی دانش آموزان و معلمین نیست. به عنوان مثال در درسی مثل هنر که درسی کارگاهی و عملی است، امکان آموزش در فضای غیرحضوری وجود ندارد و ارتباط با دانش آموز ساده نیست.

مزایا و معایب آموزش مجازی در دوران کرونا

ضعیفتر می شود و منجر به افزایش احساس تنهایی و کاهش اعتماد به نفس در درون کودکان خواهد شد.

منابع:

<https://capf.ir>

شمس، رضوانیان، تحلیل و بررسی مزایا و معایب آموزش مجازی آمار و ریاضی. ترویج علم؛ ۱۲(۱): ۶۲-۷۶

مهديه سادات صحاف رضوی، دانشجوی
کارشناسی پرستاری

”گزارشی از وینار وابستگی به فضای مجازی در دانشجویان و دانش آموزان: پیشگیری و راه کارها، مورخ ۲۶ بهمن ماه ۱۴۰۰“

در ادامه جناب آقای احسان جلال آبادی دانشجوی ارشد روان پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی، برای تبیین بحث وابستگی افراد به اینترنت و شبکه های اجتماعی، مقوله وابستگی را اینگونه تعریف کردند؛ وابستگی یعنی رفتاری که بر رفتار های دیگر غلبه پیدا کند و مداوم تکرار شود. در این حالت اگر فرد رفتار مورد نظر را برای مدتی انجام ندهد، علائمی نشان خواهد داد که تحت عنوان **علائم کناره گیری** شناخته می شوند.

بر حسب این تعریف، استفاده افراطی از اینترنت در زندگی روزمره افراد اختلال ایجاد می کند و با دوری از آن افراد دچار مشکلاتی می شوند. کلیت این موضوع **وابستگی به فضای مجازی** تلقی می شود.

اینگونه وابستگی به فضای مجازی در صورت ادامه دار بودن، منجر به بروز اختلالی به نام **اعتیاد به اینترنت** خواهد شد. اعتیاد به اینترنت بر اساس تحقیقات متعدد دانشمندان بر روی گروه های مختلف دانشجویان و دانش آموزان اثرات منفی مختلفی از جمله افت شدید تحصیلی این قشر به همراه داشته است.

از موارد دیگری که در خصوص اعتیاد به اینترنت می توان به آن اشاره کرد ذکر این نکته است که؛ به جهت وابستگی روانی شدید به اینترنت، فرد زمان و هزینه زیادی را صرف استفاده از اینترنت و فعالیت های مرتبط با آن می کند. به عبارتی اولویت این فرد استفاده از اینترنت و فضای مجازی خواهد بود.

ویژگی دیگر احساس پریشانی و ناراحتی همان علائم کناره گیری است که پیشتر راجب آن صحبت کردیم. همچنین این افراد در عین وجود مشکل، رفتار مشکل دار خود را انکار می کنند و معتقداند در هر زمان ممکن قادر به ترک این عادت هستند که البته باوری نادرست و توجیهی غیر منطقی است.

گروه های در معرض خطر وابستگی به اینترنت و فضای مجازی، نوجوانان و جوانان از جمله دانشجویان

در مقدمه این وینار سرکار خانم سمیه هاشمی، دانشجوی دکترای پرستاری از دانشگاه علوم پزشکی تهران بیان داشتند: مسلماً اینترنت و ملزومات همراه آن همچون انواع نرم افزارها و شبکه های مجازی از ابزار های آموزش در دنیای مدرن به شمار می روند.

امروزه روز دسترسی به اینترنت برای همگان در هر رنج سنی و تقریباً در هر مکانی قابل دسترسی و دستیابی است و اگر بگوییم که استفاده از اینترنت به جزء جدایی ناپذیر زندگی انسان ها بدل شده، گرافه گویی نکرده ایم.

در برخورد با مسئله اینترنت و موارد همراه آن، طبعاً رویکردها و دیدگاه های مختلفی در بین آحاد جامعه وجود دارد. عده ای صرفاً جنبه های مثبت و مفید فایده ای برای اینترنت و فضای مجازی را در نظر گرفته اند و در بیانی عامیانه، عینک خوشبینی بر چشم زده اند. این افراد معتقداند، برای یادگیری در عصر اطلاعات کنونی، استفاده از اینترنت امری اجتناب ناپذیر است. از طرفی این دیدگاه نیز قابل تأمل به نظر می رسد که یقیناً استفاده نامناسب و بیش از اندازه از اینترنت مستلزم صرف هزینه های زیاد مادی و زمانی خواهد بود و به طبع آن آثار منفی زیادی بر جسم و روان افراد خواهد گذاشت که در ادامه به این موارد اشاره خواهیم کرد و پیشنهادهای در جهت کنترل هرچه بهتر روند استفاده از اینترنت و فضای مجازی، ارائه خواهیم داد.

و دانش آموزان هستند چرا که این گروه از جامعه پیرامون مابرای انجام وظایف دانشگاهی و مدرسه خود(خصوصاً در شرایط همه گیری ویروس کرونا)،اهداف ارتباطی،تفریحی و یادگیری نیازمند اینترنت هستند.

همچنین اینترنت و فضای مجازی در نظر برخی والدین یک وسیله سرگرمی بی خطر است،برای همین در دنیای ماشینی و شهری امروز که والدین فرصت چندانی برای صرف وقت با فرزندانشان ندارند،ساده ترین راه را برای سرگرم نمودن فرزندانشان انتخاب می کنند.در خصوص این مورد،ذکر این نکته حائز اهمیت است؛علی رغم اینکه به نظر می رسد فرزندان در محیط امن خانه از اینترنت استفاده می کنند و در معرض آسیب های محیطی نیستند در عین حال به واسطه فضای مجازی و اینترنت به دنیای بزرگتر و پرمخاطره تری مواجه می شوند که نیازمند نظارت بیشتری است.

در اینجا به بررسی دقیق تر نشانه ها در وابستگی و اعتیاد به اینترنت می پردازیم.

علائم فیزیکی ناشی از وابستگی به اینترنت شامل اختلال خواب،ضعف سیستم ایمنی به دلیل کمبود خواب،از دست دادن تحرک و افزایش خطر ابتلا به سندرم تونل کارپال و فشار به چشم و کمر است.چنانچه این اعتیاد و وابستگی تشدید شود،علائم به سمت نشانه های روانی پیش می روند و شامل بی قراری،افسردگی،عصبانیت و اضطراب می باشد.

عوارضی که وابستگی به اینترنت بر جای می گذارد عبارتنداز:اضطراب،استرس و افسردگی که ایجاد **سیکل بازخورد مثبت** می کند.به این معنی که اعتیاد به اینترنت باعث ایجاد اضطراب و افسردگی می شود و فرد برای رهایی از این اضطراب و افسردگی به فضای مجازی و اینترنت پناه می برد و به همین شکل چرخه معیوب اعتیاد و عوارش آن تشدید می شود.

اعتیاد و وابستگی به فضای مجازی عوارض اجتماعی نیز به همراه خواهد داشت.مهمترین عاملی که باعث می شود اعتیاد به اینترنت به بعد اجتماعی انسان آسیب بزند،اختلال در زمان است.این عامل کم کم می تواند باعث تداخل در زندگی اجتماعی منظم،از جمله عملکرد تحصیلی،حرفه ای و روال روزانه شود.حتی در افرادی که وابستگی به فضای مجازی و اینترنت دارند،گاهاً ویژگی های خاصی در ظاهر و رفتار آنها از قبیل کمرویی، تنهایی ،اجتناب از روابط اجتماعی،رنجوری،درونگرایی افراطی و اضطراب اجتماعی دیده شده است.

در نهایت راه حل هایی را برای پیشگیری و کنترل این معضل اجتماعی بیان خواهیم داشت:این راه حل ها ابعاد مختلفی دارند و یکسری از آن ها توسط اطرافیان به ویژه والدین پیاده می شود و سری دیگر آنها توسط خود فرد برای ایجاد خود کنترلی انجام می شود.والدین قطعاً می توانند الگوی مناسبی برای فرزندان خود باشند.به عبارتی وقتی کودک به طور مداوم والدین خود را در حالت تماشای تلویزیون و یا استفاده از موبایل مشاهده کند،نمی تواند انتظار داشته باشید که آنها شیوه زندگی دیگری داشته باشند.

همچنین برای جلوگیری از وابستگی کودک به فضای مجازی،گوشی و لپ تاپ باید دور از دید و دسترس باشند چراکه در دسترس بودن این لوازم ناخودآگاه آنها را جلب می کند.

افزایش تفریحات خانوادگی با در نظر گرفتن سلائق فرزندان نیز می تواند گزینه مناسبی باشد.

از دیگر راهکارهای جمعی می توان به وضع قوانین خانوادگی برای استفاده از اینترنت،ایجاد سرگرمی های متفرقه و بهبود روابط خانوادگی می توان اشاره کرد.

در ادامه یک سری راه کارهای فردی نیز می توان ذکر کرد،من جمله؛وقت گذرانی در ابتدا و انتهای روز بدون اینترنت، بگونه ای که در زمان استراحت و

”گزارشی از وینار وابستگی به فضای مجازی در دانشجویان و دانش آموزان: پیشگیری و راه کارها، مورخ ۲۶ بهمن ماه ۱۴۰۰“

خواب شبانه شبکه های مجازی را کنار بگذاریم تا این استفاده موجب برهم خوردن نظم خواب و بروز اختلالات خواب نشود.

موبایل را شب ها در مکان دیگری غیر از اتاق خواب قرار دهیم، میزان ضرورت استفاده از فضای مجازی را بسنجیم، استفاده خود را به حداقل رسانده و برای زمان خود اولویت بندی داشته باشیم.

در آخر می توانیم بیان کنیم که بستر اولیه رشد و تکامل هر فردی خانواده است، خانواده فقط از انسان تشکیل نشده، بلکه محیط و تعاملات هم در آن تأثیرات مهمی می گذارند.

یکی از کارهای مهم برای پیشگیری از وابستگی های رفتاری، آموزش تعاملات عاطفی مناسب در خانواده برای ایجاد محیط مناسبی برای رشد و تکامل جسمی و روانی است.

در مرحله بعدی غربال افراد از نظر بیماری های روانی به ویژه افسردگی، اضطراب، اختلال توجه و تکانشگری و... بسیار مهم هستند، چون زمینه اعتیادات رفتاری را ایجاد می کند.

در مراحل بعدی، بعد از شناسایی افراد در معرض خطر، در صورتی که راهکارهای عمومی نتیجه قابل توجهی نداشت، می توانیم از راهکارهای تخصصی تری که کم هزینه تر هستند نظیر گروه درمانی با محورهای مختلف برای درمان استفاده می کنیم.

علی پورلر، دانشجوی کارشناسی پرستاری

مروری بر آموزش مجازی

ابزارهای رایج در آموزش مجازی:

توجه به عدم امنیت در تبادل اطلاعات برای برگزارکننده های رویدادهای آنلاین، قطعی ارتباط، عدم جامعیت در طراحی محصول و... باعث شده است کاربران و مخاطبان به فکر انتخاب بهترین نرم افزار برای برگزاری رویداد های خود باشند.

از رایجترین و پرکاربردترین آن ها می توان به اسکای روم، ادوبی کانکت، اسکایپ و کانواس اشاره داشت که هرکدام بنابر نیاز کاربر و ویژگی هایی از جمله مزایا و معایب شامل سازگاری با سیستم عامل های مختلف، امکان نگارش و طراحی صفحات بر روی وایت برد، قابلیت یا عدم ضبط خودکار جلسات و رویدادها، عدم پشتیبانی به زبان فارسی و... توجه داشت.

آموزش پزشکی به سرعت در حال تغییر است و تحت تاثیر عوامل بسیاری از جمله تغییر محیط مراقبت های بهداشتی، تغییر نقش پزشک، تغییر انتظارات اجتماعی، تغییر سریع علم پزشکی و تنوع تکنیک های آموزشی است.

تغییرات در انتظارات اجتماعی، ایمنی بیمار را در اولویت قرار می دهد و مسائل اخلاقی مربوط به یادگیری تعاملات و روش ها را در بیماران زنده مطرح می کند،

بشر همواره در طول زندگی خود در حال فراگیری و کسب دانش بوده که با گسترش فناوری، مقوله آموزش نیز از آن بی بهره نمانده و گام به گام با فناوری ها هماهنگ و تقویت گردیده است؛ بنابراین تحصیل کردن یکی از نیازهای اساسی اوست و بدیهی است که برای زندگی در جامعه پیشرفته امروز که اطلاعات دم به دم در حال تغییر و پیشرفت است، انسان بی خبر از این تغییرات، انسانی بی ثبات و جدا مانده از جامعه محسوب می شود.

در اینجا به طور مختصر به برخی مزایا و معایب این سبک آموزش اشاره خواهیم داشت؛

از جمله مزایای این سبک آموزش، می توان به چهار دسته اقتصادی مانند کاهش هزینه های رفت و آمد، آموزشی مانند تنظیم آهنگ یادگیری و افزایش آن، فرهنگی مانند جهانی و فراگیر بودن یادگیری الکترونیکی، بعد زمانی شامل به روزرسانی اطلاعات با سرعت بالا توجه داشت.

نگرانی عمده استفاده از آموزش مجازی دور شدن از روابط انسانی و حرکت به سوی دنیای مجازی است. کاهش ارتباط رو در رو با معلم باعث اضطراب در بعضی فراگیران می شود. برنامه های آموزشی الکترونیکی کنونی از کیفیت لازم برخوردار نیست. عدم وجود زیرساخت های لازم برای آموزش مجازی با کمک اینترنت از قبیل محدودیت در پهنای باند که باعث کارایی کمتر در صدا، ویدیو و تصاویر متحرک می باشد و این ها باعث اتلاف وقت زیادی می شود (۱).

مروری بر آموزش مجازی

منابع:

(۱) شاه بیگی ف، نظری س. آموزش مجازی: مزایا و محدودیت ها. مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی یزد. ۱۳۹۰؛ ۱۶ (۱) (پیاپی ۴): ۴-.

Dost S, Hossain A, Shehab M, Abdelwahed A, Al-Nusair L. Perceptions of medical students towards online teaching pandemic: a national 19-during the COVID UK medi- 2721 cross-sectional survey of .cal students. BMJ Open

امیر محمد چکنی، دانشجوی کارشناسی پرستاری

در حالیکه روش تدریس قدیمی "یکی را بین، یکی را انجام بده، یکی را آموزش بده" دیگر قابل قبول نیست. اهداف آموزشی استفاده از فناوری در آموزش پزشکی شامل تسهیل کسب دانش پایه، بهبود تصمیم گیری، افزایش تنوع ادراکی، بهبود هماهنگی مهارت ها، تمرین برای رویدادهای نادر یا بحرانی، یادگیری آموزش تیم و بهبود مهارت های روانی حرکتی است. فناوری های مختلف می توانند این اهداف را برطرف کنند.

در یک مطالعه مقطعی در بریتانیا، دیدگاه ۲۷۲۱ دانشجوی از ۴۰ دانشکده پزشکی در رابطه با نقش تدریس آنلاین در تسهیل یادگیری در دوره پاندمی کووید ۱۹ مورد تحقیق و بررسی قرار گرفت. این مطالعه اشاره به صرف مدت زمان بیشتری در پلتفرم های آنلاین نسبت به قبل همه گیری ویروس کرونا دارد؛ همچنین موانعی از جمله حواس پرتی در این مطالعه نشان می دهد که افزایش یافته است. بزرگترین مزایای درک شده در پلتفرم های آموزش آنلاین شامل انعطاف پذیری آنها بود؛ به طوری که آموزش آنلاین امکان ادامه آموزش پزشکی را در این دوران بی سابقه فراهم کرده است.

پیش بینی این تحقیق اظهار بر ترکیب روش آموزش مجازی و سنتی در آینده دارد که این تغییر ممکن است در عمل، پزشکی به سمت مشاوره مجازی پیش رود (۲).

آموزش مجازی، تجربه ای نو در سایه کرونا

سرعت انتشار کووید ۱۹ به حدی است که سازمان جهانی بهداشت آن را به عنوان یک بیماری واگیر پاندمیک معرفی کرده است. این ویروس به دلیل قدرت سرایت بالا، تقریباً طی ۴ ماه کل کشورهای جهان را آلوده نمود.

با شیوع پاندمی کرونا، شرایط بی سابقه ای بر سیستم آموزشی کشور تحمیل شده است به طوری که در حال حاضر، آموزش در مدارس به صورت مجازی پیگیری می شود. در ایران با اعلام رسمی تعطیلی مدارس معلمان بر اساس رسالتی که داشته همواره در تلاش بوده اند تا ارتباطشان با دانش آموزان و اولیای آن ها قطع نشده، به صورت خودجوش به تولید محتوا پرداختند و با ارائه در شبکه های اجتماعی، آموزش دانش آموزان خود را ادامه دادند، اما بعد از مدتی وزارت آموزش و پرورش، شبکه آموزش تلویزیون را به عنوان جایگزینی برای مدارس معرفی کرده و بعد از ادامه دار شدن ویروس کرونا و تعطیلی ادامه دار مدارس، متولیان سیستم آموزشی کشور بر آن شدند تا با ایجاد یک شبکه اجتماعی در فضای مجازی، فرصتی ایجاد کنند که از طریق آن دانش آموزان بتوانند دروس را از طریق برخط (آنلاین) توسط معلمان دریافت کنند و به این ترتیب، برنامه آموزش دانش آموزی که به اختصار "شاد" خوانده می شود و آموزش در ایران وارد فضایی جدید گشت.

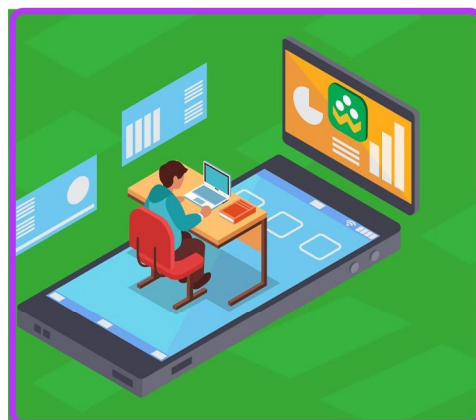
در مقاله ای با عنوان بررسی تجارب زیسته معلمان ابتدایی از فرصت ها و چالش های تدریس در برنامه شاد به این نتیجه رسیدند که برنامه شاد فرصت هایی مانند: افزایش سرعت ارائه اطلاعات، ایجاد انگیزه در معلمان برای افزایش سواد رسانه ای، شناخته شدن معلمان خلاق و فرصتی برای انتقال تجارب، مسئولیت پذیری بیشتر معلمان، جذابیت بیشتر برای دانش آموزان و انعطاف پذیری در ساعات شروع کلاس را به همراه داشته است.

همچنین آن ها عواملی مانند عدم دسترسی برابر همه دانش آموزان به ابزارهای ارتباطی، کند بودن سرعت اینترنت و افزایش هزینه های خانواده ها، دشوار بودن سنجش واقعی یادگیری، عدم وقت گذاری معلم برای تدریس و کاهش انگیزه دانش آموزان را به عنوان چالش ها و مشکلات شبکه شاد معرفی کردند.

محاسن و معایب آموزش مجازی در شبکه های اجتماعی را در پنج مقوله:

- آموزشی (محاسن: تداوم تحصیل و ایجاد فرصت خلاقیت؛ معایب: عدم تمایل به انجام تکالیف کلاسی و کاهش پایبندی به مقررات نظم و انضباط کلاس)
- اجتماعی (محاسن: آزادی عمل دانش آموزان و نظارت بیشتر والدین؛ معایب: حذف فعالیت گروهی و تنبلی و حواس پرتی دانش آموزان)
- فرهنگی (محاسن: ورود آموزش مجازی به عرصه نظام تعلیم و تربیت و ایجاد تجربه جدید؛ معایب: حذف کاربزمای حضور معلم و خستگی و بی حوصلگی برخی از والدین)
- اقتصادی (محاسن: کاهش هزینه ایاب و ذهاب و ضرورت تهیه سخت افزار لازم جهت استفاده از شبکه های اجتماعی؛ معایب: وقت گذاری کم والدین به ویژه والدین شاغل)
- فنی (ارتقای سواد رسانه ای والدین به عنوان حسن؛ معایب: عدم جذابیت بصری ویدئوها و عدم تسلط به فناوری اطلاعات) طبقه بندی کردند.

آموزش مجازی، تجربه ای نو در سایه کرونا

منابع:

باکوئی ف، ارزانی ا، ادیب راده، عباسی
ر عنوان: تبیین دیدگاه دانشجویان از
آموزش مجازی در اپیدمی کووید-۱۹
یک مطالعه کیفی فروردین و
اردیبهشت ۱۴۰۰

حاجی ج، محمدی مهر م، محمد آذر ح
عنوان: بازنمایی مشکلات آموزش در
فضای مجازی با استفاده از برنامه شاد
در دوره پاندمی کرونا: یک مطالعه
پدیدار شناسی بهار ۱۴۰۰

سارا رزاق خوشمهر، کلاس یازدهم تجربی

آموزش مجازی: چالش ها و فرصت ها

چالش ها

نبود ادراک و باور مشترک رهبران و دولت مردان کشورهای مختلف از مسائل کره زمین	نداشتن تفکر راهبردی
ضعف ساختار تصمیم گیری عقلایی در نظام آموزشی کشورها	
نگرش جزئی و خطی مدیران نظام آموزشی در زمینه برنامه ها و طرح ها	
در اولویت نبودن آموزش و پرورش به خصوص در اختصاص بودجه برای مواجهه با بحران های اجتماعی و سیاسی و اقتصادی و...	سیاست گذاری نامطلوب
وجود نظام آموزشی متمرکز و یک سویه در برنامه ریزی های آموزشی و درسی	
ارائه نکردن راهکارهای کاربردی برای مواقع بحرانی در اسناد بالادستی	
نبود مدیریت کارآمد رسانه ملی (تلویزیون) در اختصاص شبکه های تمام وقت و چندگانه ای به آموزش و پرورش و نبود شبکه مخصوص آموزش و پرورش برای مدیریت برنامه های تحصیلی در دوران ویروس کرونا و دوران پس از بحران	سطح کلان
نبود زیرساخت مناسب فناوری اطلاعات در همه کشورها	ضعف تکنولوژی آموزشی
آماده نبودن زیر ساخت های اینترنتی جامعه و سرعت پایین و هزینه بالای خدمات اینترنتی	
نبود سیستم مدیریتی قوی و کارآمد	
نبود نظارت بر اجرای صحیح طرح های آموزش و پرورش	
پیروی نکردن از یک رویه مشخص و منظم برنامه ریزی آموزشی	مدیریت ناکارآمد
نبود مدیریت بحران در نظام آموزشی کشور	
برخورد ناکارآمد با نیروهای انسانی و مدیریتی سطوح کلان و خرد نظام آموزشی و حذف بسیاری از ایده های شایسته مواجهه با بحران نظیر کرونا و ویروس	
یک طرفه بودن آموزش ها از طریق تلویزیون و رسانه های ملی	
مورد اعتماد نبودن پیام رسان های معرفی شده از طرف آموزش و پرورش	ضعف فناوری
ممکن نبودن انتقال کامل همه مطالب درسی از طریق آموزش مجازی	
مشکل بودن آموزش مجازی برای مقطع ابتدایی (دانش آموز ابتدایی باید در کلاس و با نظارت معلم که شیوه های تدریس را آموزش دیده آموزش ببیند).	معرفی شده
مدیریت متمرکز و وجود سیستم دستوری در نظام آموزشی کشور	
نداشتن حق تصمیم گیری یا تصمیم گیری مشارکتی	نداشتن سطح میانی
ایجاد سردرگمی در بین نظام اداری، آموزشی و اقتصادی در شرایط کرونا	استقلال و آزادی عمل
ابلاغ طرح های گوناگون و نامناسب به آموزش و پرورش و اصرار بر انجام آن بدون در نظر گرفتن کاربردی بودن طرح	
ممکن نبودن صحت سنجی و واقعیت انگاری از حضور دانش آموزان در گروه های آموزش مجازی و نبود نظارت دقیق	
نبود نظارت دقیق و درست آموزش و پرورش روی تدریس و عملکرد معلمان در فضای مجازی	برهم خوردن بودجه بندی مطرح شده
ممکن نبودن بازخورد دقیق از نتایج ارائه محتوای آموزشی، آزمون ها و پیشرفت تحصیلی	
مشخص نبودن شیوه های ارزشیابی درست در مقاطع تحصیلی گوناگون	
نبود امکان برگزاری دروس عملی، حضور در لابراتور و آزمایشگاه ها و کلینیک ها برای رشته های علوم پزشکی	
نگرانی معلمان از سوء استفاده از تدریس های برخط	
نبود ارتباط مفید و موثر بین آموزگاران و دانش آموزان به دلیل بی سوادی و بی اطلاعی خانواده ها نسبت به فضای مجازی	
ممکن نبودن شبیه سازی فضای آموزشی متناسب با محتوای درسی	
قدرت مالی ضعیف (میانگین) خانواده ها (شهری؛ روستایی و عشایری) در تأمین گوشی های آندروید برای همه فرزندان	
به اتمام نرسیدن سرفصل ها و بودجه بندی کتب درسی	سطح خرد
ممکن نبودن انتقال کامل همه مطالب درسی از طریق آموزش مجازی	معلمان
توجه نکردن به استعدادهای گوناگون دانش آموزان در فراگیری آموزش از طریق فضای مجازی	
تأثیر نداشتن آموزش های مجازی برای ناشنوایان به دلیل مشکلات خاص این دانش آموزان در گفتار خوانی	
نبود رابطه دو طرفه بین معلم و دانش آموز ناشنوا و دریافت نکردن بازخوردهای لازم	
لزوم تهیه محتوای الکترونیکی معلمان (که بسیار زمان بر است)	

آموزش مجازی: چالش ها و فرصت ها

فرصت ها

تغییر و بازنگری در برنامه های آموزشی و سرفصل ها	فراهم شدن زمینه تغییر
ایجاد تغییرات عمیق در نظام آموزشی و هدایت آن به سوی یکپارچگی آموزشی و ترک روش های سنتی کم بازده	توجه به داشتن برنامه ریزی
ایجاد چشم انداز دقیق تر برای آموزش و پرورش در بحث انتقال مطالب و یادگیری از راه دور	کلان راهبردی
توجه به جایگاه و نقش مهم آموزش و پرورش و بهبود زیرساخت های اینترنتی	
برنامه ریزی برای ایجاد دوره های ضمن خدمت معلمان در زمینه نحوه استفاده از برنامه های تلفن و استفاده از فضای آموزش مجازی	
برنامه ریزی در جهت گسترش فرهنگ های خانواده با تکیه بر سیاست های آموزش	
فعال شدن آموزش های مجازی و تلویزیونی	
استفاده از تمام جوانب آموزش مجازی مانند: تدریس برخط (صوتی، تصویری، سندها و...)، ارتباطات خصوصی (E-Mail, PV و...)، انجمن های گفتگو (Forums) و... آموزش های مجازی را جذاب تر و مفیدتر می سازد و موجب تعامل بیشتر بین معلم و دانش آموز می شود. (توجه به آموزش های الکترونیکی)	توجه ویژه به آموزش مجازی
استفاده از توانایی و امکانات سازمان ها و ارگان ها مانند صدا و سیما وزارت ارتباطات	
ایجاد فرصت آموزش برابر از طریق رسانه ملی	تأمین فرصت برابر آموزشی
همسان شدن شرایط آموزشی برای دانش آموزان در کل کشور	
درک واضح از شکاف ها مرتبط با امکانات زیر ساختی آموزش الکترونیک جهت تقویت آن	سطح میانی
ساخت و معرفی برنامه های داخلی برای استفاده عموم دانش آموزان	فرصت ایجاد خلق نوآوری آموزشی
فراهم کردن فرصتی جدید برای خلق نوآوری و ایجاد روش های خلاقانه آموزشی برای مدیران مدارس در مقیاس منطقه ای و چه بسا کشوری	
درگیر شدن به تفکر و تأمل در تمام سطوح و لایه های آموزش و پرورش درباره نحوه بهتر شدن آموزش از راه دور	
ایجاد زمینه ارتباط بیشتر بین دانش آموزان و خانواده ها	خانواده
فراهم شدن فرصت بیشتر برای درگیری بیشتر اولیا با آموزش	
کم شدن دغدغه های جانبی خانواده مثل ایاب و ذهاب، خطرات خارج از منزل و...	
افزایش مهارت های دیجیتالی والدین	
استفاده مفید و حداکثری از زمان کلاس و بهره گیری از روش های نوین سمعی و بصری موثر و همچنین امکان ارائه تکالیف بیشتر	
توجه به نقش مهم معلم: خانواده ها که امروزه بیشتر با تکالیف فرزندان درگیر هستند متوجه ارزش و نقش والای معلم شده اند.	
ایجاد ارتباط مستمر بین اولیای دانش آموزان با معلمان	سطح خرد معلمان
ارتقای مهارت های دیجیتالی معلمان	
سنجش میزان آمادگی معلمان و ارزیابی آنها	
افزایش مهارت های دیجیتالی دانش آموزان	
ایجاد ارتباط مستمر بین اولیای دانش آموزان با معلمان	
ایجاد رقابت و انگیزه برای انجام به موقع تکالیف ارسال آن با معلم به وسیله دانش آموزان	دانش آموز
ایجاد اعتماد به نفس برای تدریس و به اشتراک گذاشتن در گروه کلاسی	

پروانه عسگری، دانشجوی دکترای پرستاری

سخن پایانی

آموزش مجازی یک سبک جدید از آموزش است که در آن نیاز زیادی به تجربه داریم تا زمانی که حتی ویروس کرونا ریشه کن گردید بتوانیم از این روش استفاده کنیم. باید از این فرصت بوجود آمده استفاده کنیم و در آموزش یک پله بالاتر رویم. در این راه توسعه زیرساختها، آموزش سواد رسانه‌ای به مردم و تأمین لوازم آموزش‌های مجازی از کلیدی‌ترین موضوعاتی است که باید مورد توجه قرار گیرد.

رَبِّهِ عَلَیْهِ

TEHRAN UNIVERSITY
OF
MEDICAL SCIENCES